Tom si našel na trámu takový místo, aby mu světlo procházející dvěma skleněnýma taškama ve střeše osvětlovalo obsah škatule, kterou našel v kufru teď otevřeným opodál. Na klíně se jí začal důkladněji probírat, hned jak zjistil, že jsou v ní starý fotky, pohledy, několikatery brýle a hodinky, brože a klíč. Ten jeho pozornost upoutal nejvíc, takže kufr zavřel a vrátil na svoje místo. Za chvíli už duněl s krabicí v podpaží dolů.
Vyzul si křusky a zašel za tátou, kterýho zaslechl šramotit v kuchyni.
„Tos to změřil nějak rychle," přivítal ho.
Teprve teď si Tom uvědomil, že šel vlastně půdu zaměřit před rekonstrukcí.
„Nezměřil jsem nic, ale objevil jsem tam kufr s touhle škatulí. Po kom jsou ty věci?"
„Vím tam jen o jednom kufru a ten je babiččin, do Kamejku k Ireně si nestěhovala všecko."
Během jeho odpovědi vytáhl klíč z krabice. „Nemáš ponětí, od čeho by mohl bejt tenhle klíč?"
„No, babiččiny teď používáš ty, tak tenhle by mohl bejt jedině od tý dědovy kůlny. Vždyť si ho vem a začněte tam jezdit. Stejně to tam jen chátrá. Na cestu se zeptej babičky, já tam byl jen párkrát, to mi bylo deset nebo jedenáct. Sice už dost zapomíná, ale na tohle si třeba vzpomene.

X

Ob týden ve středu končí Tomovi škola dřív a to jezdí pravidelně za babičkou, tahle nebyla výjimkou. Už kolem půl pátý opouštěl autobus a za chvilku v tetině domku svoje boty.
„Ahoj babi, podívej, co jsem s sebou dneska vzal," chlubíc ukazuje a pokládá nalezený klíč na stolek, sotva za sebou zavřel dveře do babiččina příjemně vyhřátýho pokojíku.
Během zbavování se teplýho oblečení, babičku informuje: „Šmejdil jsem u nás na půdě a objevil tam starej kufr a ve škatuli, co v něm byla, jsem ho našel. Táta mi teprv pak řekl, že to jsou tvoje věci. Zajímal jsem se, od čeho je ten klíč. Povídal, že od nějaký dědovy boudy, ale cestu tam, že si nepamatuje. Mám se prej zeptat tebe…"

„Víš, jak jsem na tom s očima… Támhle na stolku mám brýle, podej mi je, prosím tě. Myslím, že by to mohl být on. Jak by si mohl pamatovat cestu? Vždyť tam s námi byl jednou, možná dvakrát, nijak ho to tam netáhlo. Já tam sice jezdila častěji, ale nevybavuje se mi. Je to přece jenom už hodně dávno."
„Zkusíme se tam poptat, třeba se najde ještě někdo, kdo si dědu pamatuje a poradí nám i tu cestu. Vlastně jsem se táty ani nezeptal, kde ta bouda stojí…"
„Však uvidíte, je to pár kilometrů za Domašicemi, bývala to malá vesnička, kde se všichni znali. Snad se to moc nezměnilo."
„Mám v plánu, podívat se tam v sobotu s Bohunkou, snad už něco nebude mít."
„Vidíš to, takových let to tam nikdo nenavštívil, a dědovi, tomu se odtud nikdy nechtělo. Začal do lesů utíkal vlastně hned jak se vrátil z té Ameriky. To víš, že se dostal snad až na Aljašku? Přes dvacet let byl ve světě, a ani pak si s cestováním nedal pokoj. Vedl pár roků ústěcké skauty, skoro každý víkend vyráželi někam ven, a když zrovna neměli žádnou výpravu, tak si začal stavět tenhle srub, kde jsme potom trávili víkendy společně. A když se ve čtyřicátým narodil tvůj táta, a za pár let ještě Irenka, tak tam jezdil sám. Miloval to tam, jinak by nás neopustil a neodstěhoval se tam na důchod natrvalo. Dělil svůj čas mezi srub a nás, jen pátky a víkendy trávil s námi. Myslím, že si tam už tykal se všemi veverkami a strakapoudy…" X Hned jak přišel Tom druhý den domů, zavolal Bohunce, aby se domluvili na odjezdu. Odpoledne se spolu sešli v jejich oblíbené cukrárně, kde nad rakvičkou a věnečkem doladili detaily.
Sraz si stanovili na tři čtvrtě na osum u pokladen, ale narazili na sebe už v pekárně. S čerstvým pečivem v dromedárech si na nádraží koupili lístky, aby mohli popojet pár zastávek vlakem, netušili, že nevytopeným. Celí prokřehlí pak přestoupili do přetopeného autobusu, který za nedlouho opustili na křižovatce v Domašicích.
Ještě ani neměli na zádech svoje dromedáry a už byli v péči paní Krumpelákový, místní učitelky, která se domnívala, že přijeli kvůli dnešnímu masopustnímu průvodu. Její zklamání se změnilo v nadšenou aktivitní pomoc hned poté, co se dozvěděla proč tu vystoupili.
„Pojďte se mnou do konzumu, paní Moučková, prodavačka, tu není, jako já, náplava. Jistě bude vědět o někom, kdo vašeho dědečka Vrábela znal a poradí vám."
Koštětem opřeným u vstupu si všichni tři ometli boty od sněhu. Obě na sebe místo pozdravu jen kývly, oni dva pozdravili. Fronta u pokladny rychle zmizela a tak se mohli ptát. Dozvěděli se, že snad nikdo v Domašicích neřekl dědečkovi jinak než Američan. Ale pro přesnější a další informace, ať se zastaví u trafikanta v čísle čtrnáct. Měli štěstí, dozvonili se. A při čaji a sušenkách jim vyprávěl o svém tatínkovi, který se s Tomovým dědečkem kamarádil a na srubu ho pravidelně navštěvoval, i on občas navštívil jeho doma. Popis cesty ke srubu se jim podařilo najít společně v denících, který si trafikantův tatínek vedl pečlivě, hned si ji opsali. Měli vyhráno. Rozloučili se a vyrazili do skal. X Silný mráz je hnal svižným krokem a tak neměli ani čas na bloudění. Za necelou půl hodinu je dovedla úzká pěšina vedoucí mezi skalama přímo před srub. Bylo vidět, že ho děda postavil bytelně. Za ty roky byl sice omšelý, ale vypadal dobře. Odemkli. Pootvírali okenice, Tom vyrobil třísky a naštípal dřevo, který objevil vyskládaný podél boční stěny srubu. Bohunka zatím zašla k potůčku pro vodu. Po jejím návratu už to v kamnech slušně hořelo. Než se čaj vylouhoval, opekla na očištěných plátech bramborový placky, který si pak potírali marmeládou. Nejvíc práce jim dalo ve srubu uklidit, padlo na to pět velkých hrnců vody. Z Bohunčiných malých stop k vodě se stala rázem pěšinka. Po dobře odvedený práci se ještě za světla odměnili procházkou.
Vrátili se za tmy a rovnou zapálili svíčky, aby viděli na přípravu večeře. Při hledání večerního dezertu v batohu – čokolády, objevila Bohunka v přítmí nad postelí, dřevěnou úchytku na stěně,

patřící ke dvířkům vedoucím někam. Kam, to jí odhalilo až světlo čelovky, ozářilo několik menších plechových bedýnek. Na pelest postele odtud vyndali dvě.
Nalezli tam alba s pečlivě nalepenýma fotkama, neutříděný fotky a obálku s devíti svitky. Foťáku na polici si všimli, ale že najdou ještě fotky, netušili.
Mezi nima našli dědův starý řidičák, pohlednice z různých míst v Kanadě, pár dokladů v angličtině. Pokud je přeložili správně, tak šlo o něco jako Živnostenský list opravňující k výrobě keramiky a o Potvrzení o vyplacení vlastnického podílu firmou Melissina keramická dílna.
Velkým překvapením pro ně byl lodní lístek, na jméno Andrew Wrabel, z 8. června 1934. Cestoval třetí třídou přes Atlantik do Hamburku.
Všechno to bylo trochu navlhlý, ale do ničeho se plíseň nedala. Věcí bylo hodně, tak se, i kvůli hodně slabýmu světlu a chladu, domluvili, že prohlížení pro dnešek balí a zítra je převezou domů, kde se v nich můžou probírat přes týden.
Po snídani se prošli na opačnou stranu, než včera. Okolo poledního byli zpět a zamykali srub, aby stihli autobus směr domov. Hlavně Bohunka nechtěla přijet domů později, potřebovala se ještě učit na úterní zkoušku. X Příští sobotní ráno pro ně mělo podobný scénář jako to minulý, s tím rozdílem, že se nepotkali v pekařství, ve vlaku bylo příjemně teplo a byli ušetřeni setkání s paní Krumpelákovou.
Hned po odemknutí srubu zatopili, aby neumrzli, mrazy totiž od minula vůbec nehodlaly polevit. Společně a s vervou vyndali na postel zbývající tři bedýnky. První dvě byly stejný jako ty, co přivezli zpátky. Ta třetí byla největší, kdyby nebyla plechová a nebyly na ní písmena „B&C“ a anglický texty „Bread Rusks“ a „Since 1886“, řekli by si oba, že je třeba od pohor. Věšly by se do ní. Jenže ona byla plechová a nebyla od nich, oba si totiž hned texty přeložili – byla od sucharů. Otevřeli ji, ale suchary v ní nenašli. Nejvíc místa zabíral panoramatický foťák Kodak Panoram, hned vedle něj se před nimi blýskal bubínkový revolver s krabicí nábojů. Ze svatební fotky se na ně usmívala nevěsta, ve které Tom okamžitě poznal babičku, a ženich. „A že byla babička fešanda…“ na zadní staně bylo razítko Fotoateliéru Salač a perem dopsaný rok 1936. U dalších se mohli jen domýšlet, kde a kdo to je. Na jedné z nich pózuje před nějakým srubem skupinka pěti lidí se psy, na další snědší žena v zástěře u keramický pece. Ještě tam byly hodinky, rulička Kanadských dolarů, výstřižky z novin a malá plechová krabička se sedmi hliněnkama. Aby se nepotloukly, bylo plátýnko pod i mezi nima. „Na jaře si můžem cvrnknout, nehrál jsem je ani nepamatuju.“
„Já myslím, že to nebudou jen tak obyčejný kuličky, už ta velikost… Proč by jinak byly tak důkladně obložený tou látkou?“ posunula si brýle na čelo. Napřed je prohlížela v krabičce: „Všim sis, že je každá jinak velká?“ A pak si jich pár vyndala na dlaň: „A navíc, každá je jinak těžká…“ Ještě chvíli je na dlani studovala, vrátila je do krabičky k ostatním, aby mohla vstát a odstavit z kamen polívku, kterou zaslechla bublat. Nachystala na stůl misky se lžícema a oběma nalila.
„K čemu jinýmu by asi tak byly?“ reagoval Tom.
„To nevim, ale zdá se mi to divný. Copak ty sis jako malej kuličky taky takhle opečovával? A dobrou chuť.“
„Dobrou. No, to sem teda nedělal. Ale mohl sem“
„Přemejšlej. Schválně, jestli Tě napadne, to co mě teď…“
„Tebe teď něco napadlo?“
„Jo.“
„Sem s tim.“
„Co to bylo za lejstra, co jsme tu minule našli. Aha? Nedělal tvůj děda náhodou v tý Kanadě s

hlínou? Nedělal keramiku, že ne? A tu fotku tý ženský u pece, co jsme našli před chvílí, tus neviděl.“
„To jo, to jo, to jo… Týýý jo… Jenže… Jak to chceš vlastně zjistit?“
„Jednu si prostě strčim do kapsy a v tejdnu se se mnou podívá do laboratoře. Na normální hrací kuličky mi přijdou kravský a jsou mezi nima i rozdíly ve velikostech, ve váze…“ X Toma vyrušil domovní zvonek, vykoukl z okna – byla to Bohunka. „Nacpala jsem ji snad do všech přístrojů, co tam v laboratoři máme a už něco tuším. Jestli je to to, co myslím, tak budeš koukat jak kráva. Takže navrhuju, seznámit tady madam s kladivem.“
„Hned pro něj letím.“
Hliněnka měla v průměru okolo dvou a půl centimetru, Tom ji držel mezi palcem a ukazovákem. Slabě do ní ťukl: „Nic.“ Při další ráně se už trochu hlíny odlouplo. Třetí rána, největší, vše objasnila. Po ní tam seděli s vytřeštěnýma očima. Tom s bradou spadlou údivem a Bohunka s úsměvem, protože to bylo to, co myslela.
Na stole před nima ležely hliněný úlomky a zhruba centimetrový nuget zlata… _____ _____

Hana Dohnálková - Štěhně
Trapsavec 2011